

Bestuursrapportage 2017-2

Ter behandeling in het algemeen bestuur van
Waterschap Drents Overijsselse Delta november 2017

Inhoudsopgave

1.	VOORWOORD	3
2.	SAMENVATTING	4
	2.1 Voortgangsbeeld (Maatregelen en projecten)	4
	2.2 Kerncijfers	5
3.	VOORTGANG PROGRAMMABEGROTING	6
	3.1 Voortgangsboodschap	6
	3.2 Methode / Legenda	6
	3.3 Financiële afwijkingen voor alle programma's	8
	3.4 Programma Waterveiligheid	9
	3.5 Programma Watersysteem	13
	3.6 Programma Waterketen	20
	3.7 Programma Maatschappij en Organisatie	25
4.	BELASTINGOPBRENGSTEN EN RESERVEVORMING	29
	4.1 Belastingopbrengsten	29
	4.2 Reservevorming / Post onvoorzien	29
5.	PARAGRAFEN	30
	5.1 MOR meldingen lopende investeringen	30
	5.2 Begrotingswijzigingen	31
	5.3 Gereed gemelde en af te sluiten projecten	31
	BIJLAGEN: EDUCATIE ACTIVITEITEN	32

1. VOORWOORD

1.1 Doelstelling

Voor u ligt de 2^e bestuursrapportage (2017) van Waterschap Drents Overijsselse Delta. Via deze rapportage doet het dagelijks bestuur (DB) opgave van de verwachte majeure afwijkingen ten opzichte van de begroting 2017, voor zowel de nagestreefde prestaties als de verwachte bestedingen. Het doel van deze rapportage is om zowel het algemeen bestuur (AB), als burgers en maatschappelijk partners inzicht te geven in de voortgang van het vastgesteld beleid. De voortgang van de verwachte bestedingen, voor zover het structurele effecten betreft, vormt het vertrekpunt voor het opstellen van de begroting 2018.

1.2 Kernelementen

De in deze rapportage getoonde informatie is verkregen op basis van de gerapporteerde voortgang in de maanden januari t/m juli van 2017. Indien zich in de navolgende maanden beeldbepalende gebeurtenissen hebben voorgedaan, zijn deze verwerkt voor de periode t/m september. De focus bij het benoemen van financiële afwijkingen, ligt op het inzichtelijk maken van ontwikkelingen die leiden tot majeure afwijkingen t.o.v. de begroting. De gehanteerde werkwijze om de kwaliteit van de analyse te waarborgen, worden in paragraaf 3.2 nader toegelicht.

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage is zo opgebouwd dat eerst een beknopte samenvatting (hoofdstuk 2) van de gesignaleerde afwijkingen wordt gegeven. Dit gebeurt aan de hand van enkele tabellen en grafieken, voorzien van een bondige uitleg. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens per programma nader ingegaan op de samenstelling van de afwijkingen en bijbehorende oorzaken en gevolgen. In hoofdstuk 4 wordt de verwachte ontwikkeling van de belastingopbrengsten weergegeven en worden conclusies getrokken m.b.t. de verwachte beschikbaarheid van reserves (t.b.v. de begroting 2018). Tot slot worden in hoofdstuk 5 besluiten van uw algemeen bestuur gevraagd ten aanzien van begrotingswijzigingen en het afsluiten van investeringskredieten.

1.4 Doorontwikkeling

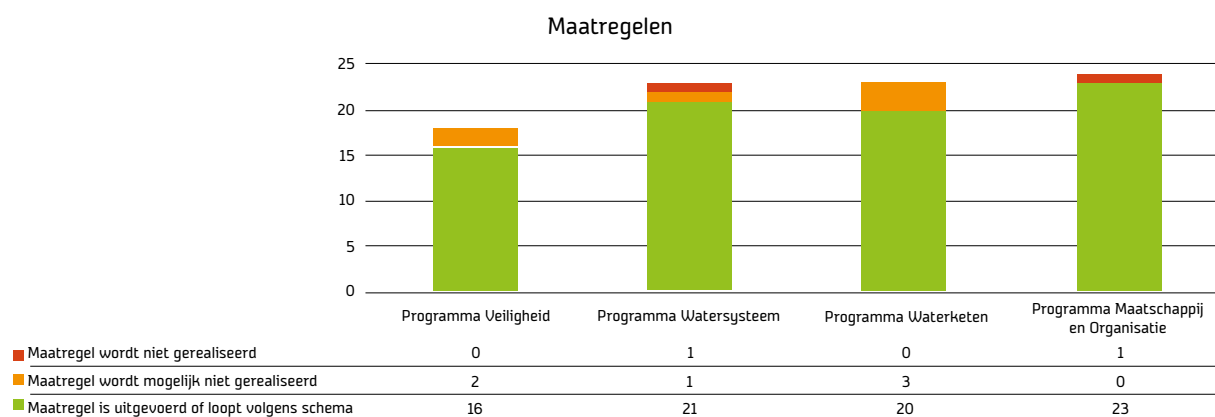
Ten behoeve van de eerste bestuursrapportage is een start gemaakt met het actualiseren van de vorm waarin informatie wordt aangeboden. Deze lijn is in deze tweede bestuursrapportage doorgezet. Er wordt meer gebruik gemaakt van tabellen en grafieken om de voortgang inzichtelijk te maken. Daarnaast is aandacht besteed aan het verbeteren van de methode om financiële afwijkingen inzichtelijk te maken. Dit leidt ertoe, dat het verwachte jaarrekeningresultaat nauwkeuriger wordt benaderd in deze rapportage dan in de tweede bestuursrapportage van 2016.

2. SAMENVATTING

2.1 Voortgangbeeld (Maatregelen en Projecten)

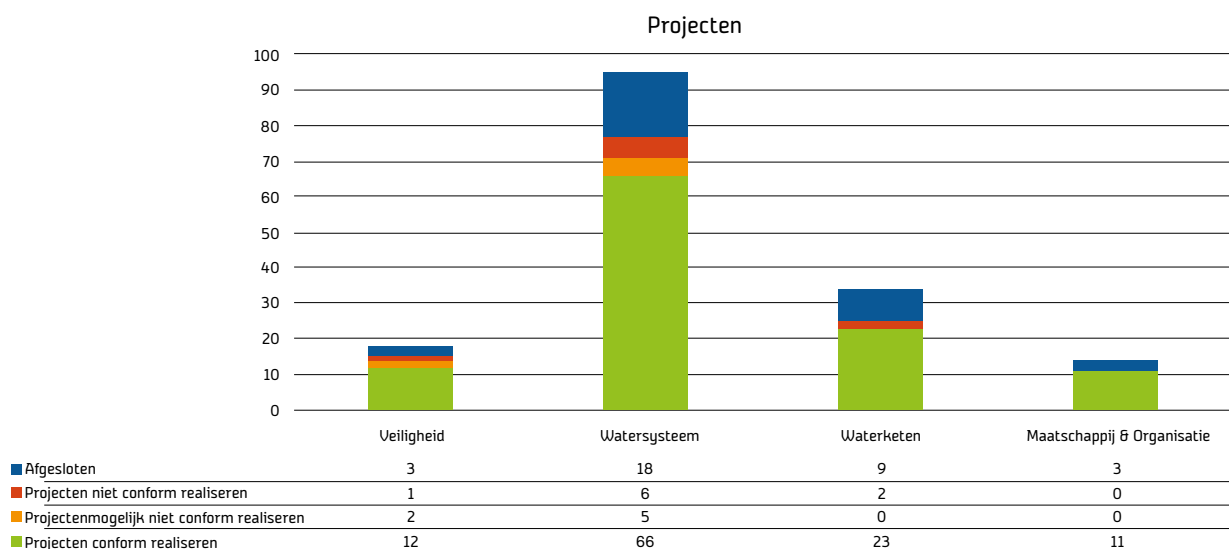
De maatregelen en projecten, zoals overeengekomen via de begroting en de kredietbesluiten, worden grotendeels conform opgave gerealiseerd. Op basis van deze informatie concluderen we, dat WDO Delta haar (beleids)doelen voor het boekjaar 2017 vrijwel geheel bereikt.

Figuur 1: mate waarin maatregelen conform begroting worden gerealiseerd.

Van de 88 geformuleerde maatregelen / doelstellingen voor 2017 zijn er 80 maatregelen (91%) die reeds gerealiseerd zijn of waarvan verwacht wordt dat deze nog dit jaar gerealiseerd worden. Daarnaast zijn er 6 maatregelen die mogelijk niet (dit jaar) gerealiseerd worden ("oranje"). Tot slot is er 2 maatregelen die naar verwachting niet gerealiseerd worden ("rood").

Figuur 2: mate waarin lopende investeringen conform kredietaanvraag worden gerealiseerd

WDO Delta kent op dit moment 161 lopende investeringen, waarvan er 33 afgesloten kunnen worden. De meerderheid van de resterende kredieten (112 van de 128) verlopen conform de opdrachtverstrekking via het kredietbesluit (88%). Ten aanzien van 7 investeringen worden een of meerdere beheersaspecten mogelijk niet conform het kredietbesluit gerealiseerd ("oranje"), of wordt de MOR aangesproken. Er zijn 9 investeringen waar een of meerdere beheers aspecten naar verwachting niet conform kredietbesluit gerealiseerd zullen worden, of de bestedingen (naar verwachting) hoger zullen zijn dan het bestedingsmaximum inclusief de MOR. Indien een project zowel oranje als rood gescoorde beheersaspecten kent, wordt deze bovenstaande als rood gepresenteerd.

2.2 Kerncijfers

Er zal naar verwachting substantieel minder worden besteed dan begroot. De onderbesteding gaat niet ten kosten van de doelbereiking (nauwelijks afwijkingen in paragraaf 2.1), maar wordt grotendeels veroorzaakt door efficiency en het opnemen van zekerheden in de begroting ("prudentie"). Ondanks het reduceren van de begrotingsomvang 2017 ten opzichte van de meerjarenraming 2016-2019 (€ 3,1 mln.), ontstaat er naar verwachting een voordeel van € 7,8 mln. Deze afwijking komt sterk overeen met het resultaat van de jaarrekening 2016. De lessen uit die jaarrekening 2016 konden nog niet meegenomen worden in de begroting 2017 (weinig ervaringsgegevens). Bij het opstellen van de begroting 2018 is gestuurd op het in lijn brengen van de omvang van de begroting, met de bestedingen in voorgaande jaren (110,7 mln. lasten in 2017).

Financiële voortgang

Het afwijkend financieel resultaat ten opzichte van de eerste bestuursrapportage, wordt voornamelijk (€ 4,8 mln.) veroorzaakt door meer zicht op de verwachte bestedingen m.b.t. goederen en diensten. De belastingopbrengsten zijn lager dan aangenomen bij de eerste bestuursrapportage (€ -1,1 mln.), omdat er zich meer oninbare vorderingen voordoen. De belastingopbrengsten worden toegelicht in hoofdstuk 4.

Figuur 3: verwacht resultaat per kostencategorie

Betreft	Bestuursrapportage 2017-1	Bestuursrapportage 2017-2
Goederen en diensten	0,3	5,1
Personeel (incl. inhuur)	-0,8	-0,6
Kapitaallasten	3,4	3,1
Belastingen	1,1	0,1
Totaal	4,0	7,8

Het resultaat ten aanzien van goederen en diensten wordt sterk bepaald door enkele grote financiële afwijkingen. Ten aanzien van opdrachten externe bureaus en bijdragen aan derden (o.a. subsidies), ontstaat een voordeel van ca. 1,1 mln. Daarnaast bestaat het verwacht resultaat voor 2,0 mln. uit verwachte voordelen, gebaseerd op extrapolatie van bestedingen (zie paragraaf 3.3).

Voortgang bestedingen investeringen

Door inzicht in de omvang van de bestedingen m.b.t. investeringen, wordt een beeld verkregen van de mate waarin WDODelta uitvoering geeft aan de geprogrammeerde investeringen. In de begroting 2017 is de ambitie vervat om € 70,0 mln. te besteden aan investering in 2017. Uit de onderstaande tabel blijkt, dat de bestedingen ten aanzien van investeringen naar verwachting ca. € 30 mln. achterblijven bij de begroting. Vooral ten aanzien van de voorgenomen investeringen (ten tijde van de begroting) is substantieel minder besteed dan verwacht.

Figuur 4: prognose kasstromen m.b.t. investeringen in 2017

Betreft (begroting 2017)	Begroot 2017	Realisatie 2017
Lopende projecten	20,1 mln.	10,8 mln.
Voorgenomen projecten	38,7 mln.	8,4 mln.
Vertraging (uit 2016)	0	11,8 mln.
HWBP	11,2 mln.	7,8 mln.
Totaal	70,0 mln.	38,8 mln.

Het is niet gelukt om het volume van de investeringen in 2017 substantieel te verhogen ten opzichte van voorgaande boekjaren. Op basis van een analyse van historische bestedingen blijkt, dat de gezamenlijke rechtsvoorgangers van WDODelta in staat waren om indicatief tussen de € 40 mln. en € 50 mln aan bestedingen te realiseren. De bestedingen in 2017 raken aan de onderkant van deze historisch geijkte bandbreedte. Naar aanleiding van de omvang van het verschil, is via een quick-scan onderzocht welke oorzaken hieraan ten grondslag liggen.

Voornaamste oorzaak voor het verschil van 30 mln. vormt de mismatch tussen de ambitie om projecten te realiseren versus de omvang en vaardigheden van de huidige organisatie (ca. 55%). De personele capaciteit benodigd voor de projectvoorbereiding (bijv. scope bepaling) is ten behoeve de begrote bestedingen (€ 70 mln.) niet uitgebreid. Ook is er substantiele capaciteit nodig geweest voor urgente zaken zoals beleidsharmonisatie en Wettelijke beoordeling. Daarnaast is voor diverse investeringen (bijvoorbeeld Gemaal Struikelerzijl en Oude Diep) onvoldoende rekening gehouden met planningsrisico's. Dit betreft planningsrisico's veroorzaakt door zowel externe als interne factoren. Zo leidt het niet tijdig verkrijgen van vergunningen of een grondpositie tot vertraging.

Bij het opstellen van de begroting 2018 is deze mismatch onderkend. Er is actief gestuurd op het programmeren van een realistische omvang van de uitgaven (ambitie). Ook wordt er gewerkt aan een planningmethode waarbij (vertragings)risico's beter worden onderkend.

Het realiseren van minder bestedingen betekent niet altijd dat we onze ambities (onbedoeld) vertraagd realiseren. Voor een substantieel deel (ca. 45%) worden lagere bestedingen veroorzaakt door nadere inzichten in de nut en noodzaak van bestedingen en financiële voordelen. Zo blijken sommige investeringen (bijvoorbeeld waterbergingen in Raalte / Staphorst en Wateropgave Wesepe) niet langer benodigd. Ook is er voor enkele projecten (bestuurlijk) besloten om deze opnieuw te prioriteren (bijv. Nijeveen/Kolderveen). Tot slot leiden voordelen bij het aanbesteden en het niet benutten van posten onvoorzien tot voordelen.

3. VOORTGANG PROGRAMMABEGROTING

3.1 Voortgangsboodschap

De maatregelen uit de begroting worden voor het overgrote deel gerealiseerd. Dit geldt voor alle programma's. Daar waar de maatregelen afwijken van de begroting betreft het vaak processen met een jaar overstijgend karakter. De doelrealisatie strekt tot tevredenheid.

De totale verwachte bestedingen blijven ver achter bij de begroting (€ 7,7 mln.). Dit resultaat is aanleiding geweest om de begroting 2018 m.b.t. goederen en diensten (taakstellend) naar beneden bij te stellen. Naar onze mening bevat de begroting 2017 teveel zekerheden, om te waarborgen dat bestedingen op het niveau van individuele afdelingen gedekt kunnen worden. Daarnaast is de fusie nog (gedeeltelijk) van invloed op de kwaliteit van de begroting.

Tegelijkertijd stellen we vast dat de investeringsuitgaven achterblijven bij de begroting. Om de realisatie in een historische context te plaatsen, is onderzocht welke volume van bestedingen de beide voormalige waterschappen samen realiseerden. In de periode 2012-2015 realiseerden de rechtsvoorganger bestedingen binnen de breedte van € 39 mln. tot € 47 mln. () De verwachte besteding in dit jaar ligt zodoende aan de onderkant van de historische breedte.

3.2 Methode / Legenda

In de navolgende paragrafen zijn de afwijkingen opgenomen die zich op programmaniveau voordoen bij de uitvoering van begroting. Daarbij worden afwijkingen ten aanzien van de "maatregelen", "financiën" en "investeringen" beschouwd. Via deze paragraaf wordt u geholpen bij het interpreteren van de getoonde gegevens. Ook wordt u geïnformeerd over de gehanteerde methoden om tot de eerste financiële afwijkingen te komen.

Ambities en maatregelen

Via deze bestuursrapportage wordt antwoord gegeven op de vraag: "doen we wat is afgesproken?" Daartoe is de voortgang van alle maatregelen uit de begroting in beeld gebracht. De maatregelen vindt u in de begroting terug onder de kopjes "wanneer zijn we tevreden". Daarbij wordt aangenomen dat wanneer we alle maatregelen conform de begroting uitvoeren, we onze ambities zullen bereiken. Via deze rapportage wordt zodoende alleen output gemeten en geen doelbereiking (outcome).

Onder de vraag "wat hebben we gedaan?" wordt een korte samenvatting gegeven van de in het oog springende gebeurtenissen gedurende de eerste 9 maanden van 2017. Navolgend op de vraag "doen we wat is afgesproken" wordt een samenvatting getoond van de maatregelen ten aanzien waarvan we niet op koers liggen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen maatregelen die we mogelijk (oranje) en waarschijnlijk niet (rood) gaan bereiken conform begroting.

Financiën

Ten aanzien van de financiën wordt gerapporteerd of het uitvoeren van de begroting naar verwachting meer of minder gaat kosten. Hiertoe wordt per programma een overzicht getoond van de totale begrote lasten en de afwijkingen van € 50.000 of meer (per kostensoort per programma). De grondslag voor deze cijferopstelling vormt een analyse op het laagste niveau van de boekhouding. Daarmee wordt getracht om het jaarrekeningresultaat 2017 zo goed mogelijk te benaderen. Per afwijking wordt aangegeven of er sprake is van een voor- (V) of nadeel (N) en of deze (gedeeltelijk) structureel (S) van invloed is op het meerjarig perspectief. Incidentele afwijkingen worden met een (I) geduid.

Rekenkundige uitgangspunten / volledigheid

De zeggingskracht van de gemelde financiële voortgang valt of staat met de volledigheid en kwaliteit van de onderliggende analyse. Onderstaand worden enkele aannames benoemd, die nog van materiele invloed kunnen zijn op het resultaat:

Personeel

De verwachte afwijkingen t.a.v. personeelslasten (vaste formatie) zijn gebaseerd op een zo goed mogelijke schatting van de kosten. Bij deze analyse zijn niet alle onderdelen van de personele kosten in beschouwing genomen (administratieve oorzaak). Er zijn richtinggevende aannames gedaan over de omvang van deze verwachte kosten. Daarnaast is geen rekening gehouden met het eventueel verhogen of verlagen van de kosten voor resterende verlofuren.

Kapitaallasten

De verwachte kapitaallasten zijn berekend op basis van de stand van de activa die gehanteerd is als basis voor de begroting 2018. Vermeerderingen en verminderingen van de boekwaarden van activa, kunnen nog van invloed zijn op de kapitaallasten.

Goederen en diensten

Ten aanzien van goederen en diensten is een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de verwachte bestedingen. De bestuursrapportage 2016-2 bevatten grotendeels "gerealiseerde afwijkingen". In deze rapportage is ernaar gestreefd om alle "verwachte afwijkingen" op te nemen. Er zijn echter posten die gedurende het jaar niet goed beschouwd kunnen worden, omdat de grondslagen voor de desbetreffende kosten nog niet bekend zijn (bijv. grensoverschrijdend afvalwater).

Investeringen

T.a.v. de investeringen wordt per project in beeld gebracht of er sprake is van afwijkingen ten aanzien van de verwachte opleverdatum (tijd), de bruto bestedingen (geld), de omvang en aard van de uit te voeren werkzaamheden (scope) en de beschikbare capaciteit en de risico's. Bruto bestedingen betreffen de totale kosten die voor een project worden gemaakt (lastenzijde). Ook ten aanzien van investeringen wordt de stoplichtmethodiek gehanteerd, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen beheersaspecten die we mogelijk (oranje) en waarschijnlijk niet (rood) conform kredietbesluit worden gerealiseerd.

Afwijkingen worden gerapporteerd ten opzichte van het vastgestelde krediet, aangevuld met eventuele navolgende berichtgeving over wijzigingen (bijv. de opleverdatum van een project). Deze berichtgeving is u aangeboden via aparte besluitvorming of via voorgaande bestuursrapportages (t/m 2016-2). Hiermee wordt voorkomen, dat herhaaldelijk gerapporteerd moet worden over reeds bekende afwijkingen. De bekende afwijkingen ten aanzien van bijvoorbeeld de opleverdatum van een investering zijn (t/m 2016-2) bovendien in de begroting 2017 verwerkt. Uitzondering op de voortschrijdende wijze van rapporteren vormt het aspect "geld". Ten aanzien van dit aspect wordt, ongeacht voorgaande meldingen, inzicht gegeven in het al dan niet aanspreken of overschrijden van de MOR. Over kredieten die worden / zijn afgesloten worden geen afwijkingen gerapporteerd.

Kasstroom

In deze bestuursrapportage wordt ook gerapporteerd over de achterblijvende kasstromen ten aanzien van de voorgenomen investeringen per programma, zoals opgenomen in de begroting 2017. Via de kasstroom wordt een indicatie gegeven van de mate waarin het is gelukt om projecten tijdig te starten, dan wel conform de begroting invulling te geven aan de werkzaamheden. Afwijkingen t.a.v. reeds aangevraagde kredieten worden als totaalsaldo toegelicht, omdat over de kredieten reeds nadere besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Volledigheidshalve wordt vermeld, dat er geen sprake is van een 1 op 1 relatie tussen het achterblijven van de kasstroom en de omvang van de kapitaallasten (in de begroting 2018). Het moment van in gebruik nemen van investeringen is daar een sterk bepalende factor in.

3.3 Financiële afwijkingen voor alle programma's

Enkele afwijkingen doen zich ten aanzien van alle programma's voor. Deze worden onderstaand eenmalig toegelicht. In de tekst van de programma's wordt naar de onderstaande toelichting verwezen.

Rente

Het waterschap betaalt minder rente dan begroot. Dit voordeel heeft tot gevolg, dat de toerekende rente voor alle programma's lager wordt. De omvang van het voordeel per programma wordt bepaald door het kapitaalbeslag (geïnvesteed vermogen).

Het totale voordeel m.b.t. de rente bedraagt € 730.000 en wordt gedeeltelijk veroorzaakt door het hanteren van een "behoudende" wijze van begroten van de toekomstige rente. Zo is er rekening gehouden met een buffer voor het opvangen van rentestijgingen van 0,1% voor het totale vermogen (ca. € 350.000). Als gevolg van de langdurig lage rente is deze buffer niet aangewend.

Ook zijn er feitelijk minder uitgaven gepleegd dan verwacht in het tweede half jaar van 2016, vooral ten aanzien van investeringen. De financieringsbehoefte is geïjkt op ca. 20 mln. hogere verwachte bestedingen in het tweede half jaar van 2016 (€ 280.000).

Het restant van het gerapporteerde verschil (€ 100.000) wordt veroorzaakt door diverse afwijkingen, bijvoorbeeld het moment van afsluiten van geldleningen.

Elektriciteit

Er ontstaat een voordeel van € 420.000 ten aanzien van elektriciteit (met structurele doorwerking in navolgende jaren). Dit voordeel wordt grotendeels veroorzaakt, doordat er bij het opstellen van de begroting 2017 nog geen historische informatie beschikbaar was voor een heel exploitatiejaar. De grondslag voor de begroting is daardoor niet zuiver. In de begroting 2018 is dit gecorrigeerd.

Daarnaast ontstaan er als gevolg van optimalisaties (kleine) voordelen. WDO Delta heeft bijvoorbeeld het gebruik van elektriciteitsmeters aanbesteed (daar wordt huur voor betaald), wat leidt tot een structureel voordeel van € 40.000.

Extrapolatie van bestedingen

Om de volledigheid van het geschetste financieel perspectief te waarborgen, heeft er een diepgaande financiële analyse plaatsgevonden (per afdeling). Onderdeel van deze analyse vormt een extrapolatie van de tot aan augustus gerealiseerde bestedingen in 2017. Deze bestedingen zijn in verband gebracht met het bestedingenritme van 2016. Deze wijze van benaderen leidt tot een verwacht financieel voordeel van € 2,0 mln. verdeeld over de programma's.

3.4 Programma Veiligheid

Het waterschap zorgt voor de dijken zodat inwoners veilig kunnen wonen, werken en recreëren. Wij willen overstromingen voorkomen, slachtoffers vermijden en de schade zoveel mogelijk beperken.

Door beheer en verbetering van primaire en regionale waterkeringen en kunstwerken zoals gemalen en sluisen, voldoen we zo veel mogelijk aan het vereiste beschermingsniveau. Op plaatsen waar we dat nog niet kunnen garanderen, zorgen we ervoor dat we voorbereid zijn om bij hoogwater snel en adequaat te handelen om een overstroming te voorkomen en schade te beperken.

We hebben de volgende ambities / invalshoeken voor de taakuitoefening op het gebied van veiligheid:

- Nieuwe veiligheidsfilosofie / Nieuwe normen
- Betere bescherming tegen hoogwater (HWBP, Ruimte voor de Rivier, Regionale Waterkeringen)
- Water robuuste ruimtelijke inrichting en beter voorbereid op mogelijke overstroming
- Actieve zorgplicht
- Doeltreffende muskusrattenbestrijding

Wat hebben we gedaan?

Er wordt volop gewerkt aan het implementeren van een vernieuwde veiligheidsfilosofie. De professionalisering van de zorgplicht, de nieuwe beoordeling van onze keringen en het verbeterprogramma HWBP springen daarbij het meest in het oog. De wijze waarop wij uitvoering geven aan de zorgplicht is beoordeeld door ILT via een audit. Deze wees uit dat onze beheersorganisatie goed op orde is. Hoewel het landelijk beoordelingsinstrumentarium nog niet vlekkeloos toepasbaar is, zijn we er in geslaagd ons eerste dijktraject te beoordelen volgens de nieuwe normering. Ook is hard gewerkt aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma van WDODelta. Keersluis de Whaa is opgeleverd, voor Zwolle-Olst zijn meekoppelkansen in beeld gebracht en de besluitvorming voor het Voorkeursalternatief voor Zwolle Stadsdijken is uw bestuur aangeboden.

Doen we wat is afgesproken?

Voor 2017 zijn er op basis van de ambities 18 doelstellingen geformuleerd (wanneer zijn we tevreden?). Hiervan liggen er 16 op koers om gerealiseerd te worden, voor 2 doelstellingen geldt dat deze mogelijk niet gerealiseerd gaan worden (in 2017).

Figuur 5: maatregelen die afwijken van de begroting - waterveiligheid

Ambitie	Begr nr	Wanneer tevreden (doelstelling)	Indicator
Betere bescherming tegen hoogwater/Verbetterprogramma Regionale Waterkeringen	2.2.2.h	Het projectplan "buitenpolders Kampereiland" is vastgesteld, en er is gestart met de voorbereiding van de realisatiefase.	
Nieuwe normen	2.2.1.b.	We rapporteren over de doorwerking van de nieuwe normen in de lopende versterkingsprojecten	

Toelichting

Het projectplan 'buitenpolders Kampereiland' is vastgesteld, en er is gestart met de voorbereiding van de realisatiefase - Uw AB heeft besloten tot een netto begrotingsreservering voor realisatie van het projectplan van € 4.000.000. Voor kosten die deze reservering te boven gaan, worden bijdragen gevraagd van de provincie Overijssel en de gemeente Kampen. Na de uitgevoerde herverkenning is de subsidieaanvraag in gang gezet t.b.v. de financiële bijdrage van de provincie. Het vervolg van het project (al dan niet verder voorbereiden realisatiefase) is afhankelijk van de financiële bijdrage van de provincie.

We rapporteren over de doorwerking van de nieuwe normen in de lopende versterkingsprojecten - De efficiëntie van de beoordeling wordt continu aangescherpt door ervaring op te doen met het beoordelen. We zijn afhankelijk van het oordeel van ILT inzake de wijze waarop beoordeling wordt uitgevoerd. ILT is zelf ook nog zoekend ten aanzien van het wettelijk instrumentarium. Deze onvoorspelbaarheid is voor ons een risico. Om zo snel mogelijk op de hoogte te zijn van nieuwe beoordelingswijzen zijn we aangehaakt bij landelijke platform(s) waar kennis wordt opgedaan en gedeeld.

Gaat het meer of minder kosten?

Figuur 6: financiële afwijkingen waterveiligheid

Financieel perspectief bedragen x €1000	2017	U/N	I/S
Begroting lasten 2017	11.790		
<i>Bestuursrapportage 2017-2</i>			
Personeelslasten: sociale lasten en premies	-10	N	I/S
G&D: onderhoud software	90	U	I
G&D: opdrachten externe bureau's	270	U	I/S
G&D: extrapolatie besteding	150	U	S
G&D: overige goederen en diensten	140	U	I/S
Kapitaallasten	200	U	I/S
Niet activeerbare investeringskosten	-150	N	I
Indicatie lasten 2017	11.100		
Mutatie t.o.v. Begroting	690	U	

Toelichting

Personeelslasten

De bestedingen ten aanzien van vaste formatie en inhuur liggen vrijwel in lijn met de begroting.

Goederen en Diensten

Onderhoud software - Er zijn kosten begroot voor het regulier onderhoud van de applicaties gebruikt voor het modelleren van overstromingsberekeningen (3DI), welke lager uitvallen. Deze kosten zijn gedeeltelijk in het voorgaande boekjaar verantwoord (reguliere onderhoudskosten). Daarnaast is 3DI niet verder doorontwikkeld, waardoor onderhoudskosten lager uitvallen dan begroot. De bestaande applicatie blijkt voldoende om benodigde informatie te verkrijgen.

Opdrachten externe bureaus - Diverse onderzoeken zijn met eigen medewerkers uitgevoerd, waardoor het aantrekken van externe expertise niet nodig bleek (voorbeeld: procesondersteuning bij implementatie nieuwe normering). Naar verwachting zal er ook in de toekomst minder externe expertise nodig zijn. Daarnaast zijn enkele onderzoeken goedkoper uitgevallen (bijv. onderzoek naar mee- koppelkansen HWBP) en zijn er begrote lasten reeds in het voorgaande boekjaar verantwoord (bijv. synthesedocument uitvoeringsstrategie IJssel). Ten aanzien van de implementatie van de Zorgplicht zijn uit hoofde van doorontwikkeling minder kosten gemaakt dan begroot, omdat we reeds voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen (audit ILT).

Extrapolatie bestedingen - Zie financiële afwijkingen voor alle programma's

Overige goederen en diensten - Betreft een restsaldo van afwijkingen kleiner dan de rapportagegrens.

Kapitaallasten

Hier wordt een voordeel verwacht van € 160.000 als gevolg van iets lagere afschrijvingen dan begroot. De oorzaak voor deze afwijking ligt in het abusievelijk begroten van afschrijving m.b.t. Ruimte voor de Rivier (wordt extern gefinancierd) en door het verlaat gereedkomen van de Planuitwerking Waterveiligheid Kampereilanden. Daarnaast ontstaat een voordeel van € 40.000 als gevolg van lagere rentelasten dan begroot (zie financiële afwijkingen voor alle programma's).

Niet activeerbare investeringen

Ten aanzien van de projectverkenning Mastenbroek is naar aanleiding van de laatste consultatie voor de programmering HWBP duidelijk geworden, dat samenloop met de werkzaamheden van de Provincie aan de N760 op korte termijn niet wenselijk is. Reeds gemaakte kosten worden ten laste van de exploitatie gebracht.

Hoe verlopen de projecten?

Figuur 7: voortgang projecten waterveiligheid t.o.v. kredietaanvraag

Projecten - Veiligheid	Tijd	Geld	Scope	Capac.	Risico	Toelichting
Bestuursrapportage 2017-2						
Zorgplicht waterkeringen investeringen						1)
HWBP Vervroegde verkenning Vecht Noord en Zuid						2)
Voorgaande bestuursrapportages						
Planuitwerking Waterveiligheid Kampereilanden						Berap 1

1 - *Zorgplicht waterkeringen investeringen* - De eerste stappen zijn gezet om de informatiebehoeftes ten aanzien van inspecties en sluitprotocollen samen te brengen. Deze stap is randvoorwaardelijk voor het invullen van een dashboard waterveiligheid. In de aankomende maanden wordt het tijdsplan van deze stap meer duidelijk.

2 - *HWBP Vervroegde verkenning Vecht Noord en Zuid* - De periode tot medio volgend jaar wordt benut om, binnen het bestaande krediet, te komen tot een goede scope voor de Verkenningfase. Dit gebeurt op basis van de uitkomsten van de nadere veiligheidsanalyse en de POV Vecht.

Worden alle (voorgenomen) projecten gerealiseerd?

In de begroting is een bestedingsdoel opgenomen ten aanzien van voorgenomen investeringen binnen het programma waterveiligheid. Dit doel ziet op nieuw te starten investeringen in 2017. De totale begrote besteding bedraagt € 15,178 mln. Naar verwachting zal dit bestedingsdoel niet worden gehaald. Naar de huidige inzichten zal er € 7,827 mln. besteed worden (52%).

Figuur 8: prognose onderuitputting kasstromen in 2017 - veiligheid

Nr. investering	Omschrijving voorgenomen investering (conform mandatenlijst begroting 2017)	Verschil kasstroom t.o.v. begroting
1B59	Realisatie buitenpolders Kampereilanden	2.861.000
1B38	Mastenbroek Zwarte Meer (verkenning)	800.000
1B2	Klepkerign Kampen Midden	300.000
1C94	Oeververdediging Mallegat-Driewegsluis	275.000
Diverse	Investeringen kleiner dan €250.000	371.000
Lopend	Voorgenomen investeringen waar krediet voor is aangevraagd	2.744.000
	Totaal	7.351.000

Toelichting

Bij investering waar bestedingen > € 250.000 verschillen van de begroting

Over de vertraging in de voorbereiding van het project Buitenpolders Kampereilanden ben u reeds apart geïnformeerd. Als gevolg van de verdere verkenning van mogelijke uitvoeringsalternatieven heeft de voorbereiding meer tijd in beslag genomen.

De vervroegde verkenning Mastenbroek Zwarte Meer is getemporiseerd ten gunst van de personele capaciteit voor de Wettelijke beoordeling. Gevolg daarvan is onderuitputting van dit project in 2017.

Het zoeken naar de mogelijke oplossingen om tot een doelmatige voorkeursoplossing te komen – ten aanzien van de klepkering Kampen Midden - neemt meer tijd in beslag dan bij de begrotingsvoorbereiding 2017 was voorzien.

De voorgenomen bestedingen m.b.t. Oeververdediging Mallegat Driewegsluit vervallen. Er is een alternatieve aanpak geformuleerd die minder kosten met zich mee brengt. Deze lasten worden binnen de exploitatie verantwoord.

3.5 Programma Watersysteem

Goed waterbeheer draagt bij aan een prettige omgeving voor inwoners en bedrijven om te wonen, te werken of te recreëren. Onze ambities zijn richtinggevend voor de maatregelen die we nemen in het watersysteem van Zuidwest Drenthe en West-Overijssel. Het gaat onder meer over: de waterhoeveelheid, de waterkwaliteit, de zoetwatervoorziening en de ecologische kwaliteit.

We gaan uit van de volgende ambities / invalshoeken voor de taakuitoefening in het watersysteem:

- een robuuste en ecologisch gezonde inrichting, inclusief een goede waterkwaliteit
- goed beheer en onderhoud
- een passende waterschapszorg.

Wat hebben we gedaan?

Voor de zomer zijn de normen voor wateroverlast voor WDODelta geharmoniseerd en door het algemeen bestuur vastgesteld. De afgelopen periode is voortvarend gewerkt aan de uitgangspunten en kaders voor de beleidsharmonisatie van de Waterschapszorg, I-BOOM en Recreatief medegebruik. Deze zijn geagendeerd voor de bestuursvergadering van 31 oktober. Ook is gewerkt aan een realistisch investeringsprogramma voor de periode 2018 – 2021, gebaseerd op het realiseren van onze langjarige (2027) beleidsdoelen.

Het projectplan en projectkrediet Marswetering fase I, de overdracht bruggen Steenwijkerland en de Overdracht stedelijk water Zwartewaterland zijn bestuurlijk geaccordeerd. Sinds mei zijn de volgende in het oog springende projecten opgeleverd: Buldersleiding, Zandwetering Schalkhaar, waterberging Engelgaarde, gemaal Nieuweroord en Ruinerweide.

Doen we wat is afgesproken?

Voor 2017 zijn er op basis van de ambities 23 doelstellingen geformuleerd (wanneer zijn we tevreden?). Hiervan liggen er 21 op koers om gerealiseerd te worden, voor 1 doelstelling geldt dat deze mogelijk niet gerealiseerd gaat worden en 1 doelstelling wordt naar verwachting niet (in 2017) gerealiseerd.

Figuur 9: maatregelen die afwijken van de begroting - watersysteem

Ambitie	Begr nr	Wanneer tevreden (doelstelling)	Indicator
Robuuste en ecologische gezonde inrichting / Uitvoering (bijdrage aan) gebiedsprocessen en herinrichting	3.2.1. b+h	Voortaan in projectvoorbereiding- cq realisatie conform planning. Voldoen aan 98% van vastgestelde normen voor wateroverlast	
Effectief en efficiënt beheer en onderhoud / overdracht van taken medeoverheden	3.2.2.c (1)	Overdracht van Zwartewaterland wordt afgerond	

Toelichting

Voortgang in projectvoorbereiding- c.q. realisatie conform planning. Voldoen aan 98% van vastgestelde normen voor wateroverlast - We lopen achter op schema ten aanzien van zowel de voorbereiding als realisatie. Voornaamste oorzaak is het gebrek aan personele capaciteit (op enkele specifieke functies). Er is een nieuw programma opgesteld. Hierbij is kritisch gekeken hoeveel we kunnen realiseren en ook is de actualisatie van WB21 meegenomen. Dit resulteert voor 2018 in een nieuw programma waarbij we komende jaren de voorbereidingen treffen om in 2027 alle WB21 projecten afgerond te hebben.

Overdracht van Zwartewaterland wordt afgerond - Het DB heeft ingestemd met het voorstel 'overdracht bestaand stedelijk water Zwartewaterland'. Dit is gebeurd onder voorbehoud van goedkeuring door het college van Zwartewaterland.

Gaat het meer of minder kosten?

Figuur 10: financiële afwijkingen watersysteem

Financieel perspectief	2017	U/N	I/S
bedragen x €1000			
Begroting lasten 2017	44.838		
<i>Bestuursrapportage 2017-2</i>			
Personeelslasten: sociale lasten en premies	-340	N	
G&D: onderhoud watergangen	90	U	S
G&D: brandstof	60	U	I/S
G&D: bijdragen aan derden	580	U	S
G&D: ICT dienstverlening	50	U	S
G&D: elektriciteit	190	U	S
G&D: onderhoud machines en werktuigen	60	U	I
G&D: opdrachten externe bureau's	100	U	I/S
G&D: leges	70	U	S
G&D: rentedoorbelasting grondbank	80	U	S
G&D: extrapolatie bestedingen	605	U	S
G&D: overige goederen en diensten	460	U	I/S
Kapitaallasten	2.550	U	I/S
Indicatie lasten 2017	40.283		
Mutatie t.o.v. Begroting	4.555	U	

Toelichting

Personeelslasten

Om onze doelen (onderhoud conform onderhoudsplannen) te kunnen halen, wordt meer personeel van derden ingehuurd dan begroot. Dekking voor deze inhuur wordt (gedeeltelijk) gevonden in lagere kosten voor zowel onderhoud van watergangen, als (incidenteel) minder onderhoud aan machines. Er is sprake van een verwevenheid tussen kosten voor inhuur en onderhoud door derden, omdat deze kosten feitelijk om hetzelfde werk zien. Ook zijn er minder activiteiten in projectverband opgepakt (zie kasstroom), waardoor er meer kosten in te exploitatie terechtkomen.

Goederen en Diensten

Onderhoud watergangen - Er is minder geld nodig voor herstelwerkzaamheden / vervanging ten aanzien van watergangen dan in voorgaande jaren. Budgetten worden op historische basis begroot.

Brandstof - De weersomstandigheden zijn van grote invloed op het aantal draaiuren van gemaal Strooink (één van de grootste gemalen die diesel verbruikt). Tot aan september zijn de omstandigheden goed geweest, zodat er minder brandstof is verstoekt. Dit biedt echter geen garantie voor navolgende maanden. Daarnaast is brandstof (tijdelijk) goedkoper dan op begrotingsbasis verondersteld.

Bijdragen aan derden - Conform opgave bij de eerste bestuursrapportage zullen de begrote middelen voor GRIP op medicijnresten niet meer worden uitgegeven. Enkele overige ontwikkelingen die leiden tot substantiële financiële afwijkingen (> € 100.000) betreffen:

- het nog niet volledig besteden van budgetten voor subsidieregelingen (bijv. KAS en DAW). Deze zijn relatief nieuw, waardoor het animo gestaag toe zal nemen. Daarnaast zijn de desbetreffende subsidieregeling in de loop van het boekjaar opengesteld.
- niet volledig besteden van budget m.b.t. het overdragen van bruggen. In 2017 zijn gemeentes t.a.v. de overdracht van bruggen niet actief benaderd, omdat in het noordelijk deel van ons beheersgebied nog met gemeenten wordt onderhandeld over de overname van stedelijk water.

ICT dienstverlening - De procesautomatisering watersysteem is op onderdelen nog niet gereed, waardoor hier voorlopig ook geen kosten voor worden gemaakt. Aanleiding vormt harmonisatie van het voormalig noordelijk en zuidelijk deel (technisch complex). Eerstelijns storingen worden als gevolg van het niet gereed zijn van procesautomatisering niet automatisch afgehandeld. Daardoor moeten we vaker zelf naar locaties toe (zie ook personeelskosten).

Elektriciteit - Zie financiële afwijkingen voor alle programma's

Onderhoud machines en werktuigen - Incidenteel lagere kosten voor onderhoud van machines en werktuigen. Er is eenvoudigweg minder incidenteel onderhoud nodig geweest dan begroot. Ook was het niet nodig om de expertise c.q. capaciteit van derden in te zetten voor reparaties aan het materieel.

Opdrachten externe bureaus - Er zijn minder landmeetkundige diensten van derden afgenomen dan begroot. Oorzaak vormt een lagere (ad hoc) vraag naar gegevens. Onze databases zijn steeds meer op orde en daarnaast wordt benodigde informatie vaak binnen de reguliere (project) processen ingewonnen. Anderzijds zijn er enkele verwachte kosten dubbel begroot (bijv. participatie in STOWA projecten).

Leges - De legeskosten zijn in 2016 verhoogd. Dit was nog niet verwerkt in de begroting 2017. In de begroting 2018 is dit verwerkt.

Rente groundbank - Door een lager renteomslag-percentages zijn de rentekosten toe te rekenen aan de groundbank te hoog begroot; daartegenover staan lagere rente-inkomsten (programma 4).

Extrapolatie bestedingen - Zie financiële afwijkingen voor alle programma's

Overige goederen en diensten - Betreft een restsaldo van afwijkingen kleiner dan de rapportagegrens.

Kapitaallasten

Er ontstaat naar verwachting een voordeel van € 2,55 mln. ten aanzien van de kapitaallasten. Dit voordeel bestaat voor € 1,89 mln. uit lagere afschrijving dan begroot. Lagere afschrijvingen worden grotendeels veroorzaakt door het vertraagd gereedmelden van investeringen, ten opzichte van de grondslagen van de begroting 2017. Daarnaast ontstaat een voordeel van € 660.000 als gevolg van lagere rentelasten dan begroot (zie financiële afwijkingen voor alle programma's).

Hoe verlopen de projecten?

Figuur 11: voortgang projecten watersysteem t.o.v. kredietaanvraag

Projecten - Watersysteem	Tijd	Geld	Scope	Capac.	Risico	Toelichting
Bestuursrapportage 2017-2						
Voorb. Peilbesl. Kostverlorenzijl en Kloosterzijl						1)
Nieuw stedelijk water Zwolle Stadshagen						2)
Waterkwaliteitsspoor						3)
Voorgaande bestuursrapportages						
WOM Urb en real. gest. waterbrg Panjerd-Veeningen						4)
Waterbodemsanering Achtergracht + Thorbeckegracht						5)
Voorbereiding aanpassing Breebroeksleiding						Berap 1
Voorbereiding aanpassing waterleiding Soestwetering						Berap 1
WOM 42 vb Waterberging Wetering Oost en -West						6)
WOM 54 verb. watersysteem Nijeveen Kolderveen civ						7)
Bouwkundige renovatie bedrijfsgebouw gemaal Ankersmit						Berap 1
Bijdrage stedelijk water Kampen, Haatland en Kultuurhus						Berap 1

1 - *Vorb. Peilbesl. Kostverlorenzijl en Kloosterzijl* - De uitwerking van het peilbesluit is mede afhankelijk van de Veenweidevisie en de Pilot onderwaterdrainage. De Pilot onderwaterdrainage is gestart en naar verwachting zal de drainage in de periode sept/okt worden aangelegd. Na de zomer worden in deelgebieden gebiedsprocessen gestart om een goed beeld te krijgen van de actuele situatie en om, waar nodig, afspraken te maken om de periode tot een vastgesteld peilbesluit te overbruggen.

2 - *Nieuw stedelijk water Zwolle Stadshagen* - De meeste projecten m.b.t. de overdracht van stedelijk water zijn of worden afgerekend in 2017. De discussie met de gemeente Zwolle over de hoogte van de bijdrage loopt nog (risico). Het is de verwachting dat eventuele meerkosten gedekt kunnen worden binnen overige kredieten voor overdracht stedelijk water.

3 - *Waterkwaliteitsspoor* - Het is ons streven dat alle 10 geplande acties uit het waterkwaliteitsspoor nog dit jaar worden afgerond. Daarmee zijn dan 26 van de 29 acties gerealiseerd. Het onderzoek Keizerslanden in Deventer start echter pas in het najaar. Het is mogelijk dat de uitvoering over de jaargrens heen loopt.

4 - *WOM Urb en real. gest. waterbrg Panjerd-Veeningen* - Er worden meer kosten gemaakt in verband met een grondruil (en inrichting) t.b.v. een particulier eigenaar. Deze afwijking is reeds gemeld in de eerste bestuursrapportage van 2017. Abusievelijk is in de eerste bestuursrapportage geen aanvullende kredietaanvraag gedaan.

5 - *Waterbodemsanering Achtergracht + Thorbeckegracht* - Zoals eerder gemeld is na de uitvoering van deze waterbodemsanering onenigheid met de aannemer over vermeend meerwerk ontstaan. De rechtbank heeft het waterschap in het ongelijk gesteld. Als gevolg van de uitspraak heeft een overschrijding van het bruto krediet plaatsgevonden en wordt de MOR overschreden. Uw bestuur wordt een aanvullend krediet gevraagd.

6 - *WOM 42 vb Waterberging Wetering Oost en West* - De waterberging is gereed en de bergingscapaciteit daarmee gerealiseerd. Uit de evaluatie van de test met de waterbergingen is gebleken dat er nog wat extra bescherming van bodem en kant nodig is. Er is op dit moment discussie met de aannemer over de kosten van de nog uit te voeren werkzaamheden. De Provincie als hoofdopdrachtgever is bezig met de voorbereiding van een ingebreke stelling.

7 - *WOM-54 Verb. watersysteem Nijeveen Kolderveen civ* - Het Watergebiedsplan met daarin opgenomen het peilbesluit en projectplan is in het DB behandeld, maar wordt nog niet in procedure genomen. Eén agrariër weigert nog steeds mee te werken aan het project, dit kan tot een aanzienlijke vertraging leiden. Er wordt op korte termijn een eindgesprek met hem gevoerd. Ook wordt een gesprek met de provincie ingepland om het knelpunt opnieuw te bespreken.

Worden alle (voorgenomen) projecten gerealiseerd?

In de begroting is een bestedingsdoel opgenomen ten aanzien van voorgenomen investeringen binnen het programma watersysteem. Dit doel ziet op nieuw te starten investeringen in 2017. De totale begrote besteding bedraagt € 23,894 mln. Naar verwachting zal dit bestedingsdoel niet worden gehaald. Naar de huidige inzichten zal er € 6,184 mln. besteed worden (26%).

Figuur 12: prognose onderuitputting kasstromen in 2017 – watersysteem

Nr. investering	Omschrijving voorgenomen investering	Vershil kasstroom t.o.v. begroting
Diverse	Revisie diverse gemalen	1.672.000
2C16	Stadsontwikkeling Nieuwveenselanden, Nijeveen/Kolderveen	1.500.000
2B254	Diverse waterbergingen gemeente Raalte en Staphorst (9,4 ha)	1.000.000
2C141	Het oude diep	600.000
2B253	WB21 / ZON projecten tot en met 2021, niet gekoppeld aan WL	459.000
2B308	Opheffen knelpunten waterbeheer stedelijk en landelijk	350.000
2B181	Grafhorst Bouw kaploods	275.000
2C154	Bijdragen aan initiatieven van derden DAW en ZON (tranche2017)	250.000
Diverse	Investerings kleiner dan €250.000	2.135.000
Lopend	Voorgenomen investeringen waar krediet voor is aangevraagd	9.469.000
	Totaal	17.710.000

Uitleg bij investering

De realisatie ten aanzien van het onderhoud gemalen (en stuwen) is in 2017 achter gebleven. Belangrijke oorzaak hiervan vormt het in 2017 ontbreken van een kwalitatief goede projectscope. Inmiddels zijn proces- en organisatorische wijzigingen voorbereid om het realiseren van de investeringsplanning in de komende jaren te verbeteren. De in 2017 geplande te onderhouden/vervangen gemalen en stuwen worden in 2018 gerealiseerd en maken onderdeel uit van de investeringsplanning watersysteem in de meerjarenraming 2018-2021.

Daarnaast stonden voor 2017 verschillende investeringen begroot met een onvoldoende scherp scope, zoals bijv. vismigratie en WOM projecten. Er is gewacht op helderheid t.a.v. nieuw te ontwikkelen beleid, bijv. WB21. Nadat de normen voor WB21 en de knelpunten duidelijk waren, is de programmering geactualiseerd. Ook is de programmering 'realistischer' van aard geworden en dit betekent dat het totale volume per jaar naar beneden is bijgesteld. Voorbeeld vormen de waterbergingen in Raalte / Staphorst, die naar verwachting niet meer benodigd zijn. Tot slot zijn enkele voorgenomen projecten niet tot een investeringsaanvraag gekomen (Oude Diep & Nijveveen/Kolderveen) omdat deze opnieuw geprioriteerd zijn.

Het grootste deel van het verschil m.b.t. kasstromen ontstaat ten aanzien van investeringen waarvan de kredietaanvraag reeds aan uw bestuur is aangeboden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het gemaal Wetering Oost en West, het gemaal aan de Hessenweg, het afkoppelen van deelgebied Streukelerzijl en vervanging van het gemaal bij de IJsselcentrale. Er wordt gehandeld conform de scope van het kredietbesluit.

3.6 Programma Waterketen

De ambities voor programma Waterketen in de Begroting 2017-2020 sluiten aan bij de gehanteerde thema's voor waterketen in het Waterbeheerplan 2016-2020. Deze ambities liggen op het vlak van:

- Een effectieve en efficiënte behandeling van afvalwater voor een bijdrage aan een goede volksgezondheid en een schoon watersysteem. Op dit punt is al veel bereikt, maar we willen de risico's voor oppervlaktewaterkwaliteit en volksgezondheid verder verminderen.
- Een effectieve en efficiënte (afval)waterketen mede door partnerschappen met gemeenten en andere partijen.
- Bijdragen aan een circulaire economie, waarin energie uit het afvalwater wordt benut en afgedankte of teruggewonnen materialen en producten als grondstoffen in de kringloop blijven.
De rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) kunnen een grote rol spelen in de overgang naar een circulaire economie. Denken in kringlopen moet gemeengoed worden.

Wat hebben we gedaan?

Er zijn vorderingen gemaakt met het optimaliseren van onze assets voor de zuivering. De plannen voor de uitbreiding van de RWZI Kampen zijn uitgewerkt en op de markt gebracht. Aan de nieuwe slibvergistingsinstallatie van de RWZI Zwolle wordt inmiddels volop gebouwd. Ook is er een grondig onderzoek gedaan naar de werking van de reactor voor Echten, waarmee struviet uit het slib wordt gehaald. Verder zijn voorbereidingen getroffen voor de geleidelijke implementatie van assetmanagement.

Doen we wat is afgesproken?

Voor 2017 zijn er op basis van de ambities 23 doelstellingen geformuleerd (wanneer zijn we tevreden?). Hiervan liggen er 20 op koers om gerealiseerd te worden, voor 3 doelstelling geldt dat deze mogelijk niet gerealiseerd gaat worden.

Figuur 13: maatregelen die afwijken van de begroting - waterketen

Ambitie	Begr nr	Wanneer tevreden (doelstelling)	Indicator
Effectieve en efficiënte afvalwaterketen: samenwerken voor kostenbesparing/Assetmanagement installaties	4.2.2.e	Er is gestart met de uitvoering van de eerste stappen van het plan van aanpak Assetmanagement	
Afvalwater benutten voor circulaire economie/DuurzaamDoen!	4.2.3.a	We geven invulling aan de doelstellingen voor het terugwinnen van grondstoffen en er is een bijpassende prestatieindicator bepaald voor "afvalwater benutten voor circulaire economie"	
Effectieve en efficiënte afvalwaterketen: samenwerken voor kostenbesparing/Monitoren afnameverplichting	4.2.2.a	Overdracht van Zwartewaterland wordt afgerond	

Er is gestart met de uitvoering van de eerste stappen van het plan van aanpak Assetmanagement - Er wordt een pilot uitgevoerd om projecten digitaal te scannen. Hierdoor worden de assets nauwkeuriger en sneller in beeld gebracht. De ondergrondse infrastructuur wordt hier later aan toegevoegd. Het nieuwe B&O systeem gaat binnenkort starten. De volledige implementatie van dit onderdeel zal medio 2018 voltooid zijn.

We geven invulling aan de doelstellingen voor het terugwinnen van grondstoffen en er is een bijpassende prestatie indicator bepaald voor "afvalwater benutten voor circulaire economie" - In het najaar besluit het AB over de terugwinning van grondstoffen binnen de waterketen in het kader van duurzaam doen. Hiermee wordt richting bepaald en tevens duidelijk hoe de doelstelling zich verhoudt tot de huidige situatie, vervolgens kunnen er daadwerkelijk stappen ondernomen worden om tot realisatie te komen van de doelstelling.

Het streven is om ten minste voor 99 % te voldoen aan de met de gemeenten overeengekomen afnameverplichting. Indien blijkt dat het waterschap niet voldoet aan de streefwaarde treedt zij met de gemeente in overleg en maakt ze afspraken over het doelmatig oplossen van de afwijking - Er wordt gewerkt aan het in beeld brengen van de omvang van de afnameverplichtingen. Daarbij zal ook in beeld worden gebracht welke afspraken nadere uitwerking behoeven. Het nader uitwerken van de afspraken dient ertoe te leiden dat we volgend jaar kunnen gaan monitoren.

Gaat het meer of minder kosten?

Toelichting

Figuur 14: financiële afwijkingen waterketen

Financieel perspectief	2017	U/N	I/S
<i>bedragen x €1000</i>			
Begroting lasten 2017	33.078		
<i>Bestuursrapportage 2017-2</i>			
Personeelslasten: sociale lasten en premies	340	U	
G&D: aankoop onderdelen	50	U	S
G&D: elektriciteit	230	U	S
G&D: onderhoud installaties en software	90	U	I/S
G&D: kosten afbreken slik installatie	100	U	I
G&D: opdrachten externe bureau's	50	U	I
G&D: extrapolatie bestedingen	620	U	
G&D: overige goederen en diensten	70	U	
Kapitaallasten	300	U	
Indicatie lasten 2017	31.228		
Mutatie t.o.v. Begroting	1.850	U	

Personeelslasten

Ten aanzien van personele lasten doet zich een voordeel van € 340.000 voor. Dit voordeel laat zich grotendeels verklaren (€ 310.000) door het niet inzetten van begrote capaciteit m.b.t. automatisering. Het is mogelijk gebleken om onze taken in 2017 te realiseren, terwijl twee medewerkers bij externe partijen worden gedetacheerd. Daarnaast ontstaat er een voordeel m.b.t. inhuur, als gevolg van het maken van minder elektrotechnische bestekken dan verwacht (zie ook kasstroom m.b.t. investeringen).

Goederen en Diensten

Aankoop onderdelen - Door het meenemen van onderhoudswerkzaamheden aan onderstations in lopende investeringen, blijven de lasten voor regulier onderhoud beperkt. Het in eenmaal oppakken van onderhoud leidt tot voordelen.

Elektriciteit - Zie financiële afwijkingen voor alle programma's

Kosten afbreken slik installatie - De installatie zal in 2017 niet worden verwijderd. Overeenkomstig de afspraken bij de start van het project is door de subsidiegever als voorwaarde gesteld dat de installatie pas na 1 januari 2018 mag worden afgebroken.

Opdrachten externe bureaus - Er heeft geen zelfstandig uitgevoerd (aanvullend) beleidsonderzoek zuiveren plaatsgevonden (evenals in 2016). Onderzoeken worden waar mogelijk in samenwerking met andere partijen, vanuit het gezamenlijk belang uitgevoerd. Onderzoek naar de mogelijke implementatie van duurzaamheidsmaatregelen is opgepakt binnen Duurzaam Doen. Er is met inzet van eigen mensen verder gewerkt aan het verder operationaliseren van assetmanagement.

Extrapolatie bestedingen - Zie financiële afwijkingen voor alle programma's

Overige goederen en diensten - Betreft een restsaldo van afwijkingen kleiner dan de rapportagegrens.

Kapitaallasten

Ten aanzien van de kapitaallasten ontstaat een voordeel van € 300.000 als gevolg van het plegen van minder afschrijvingen dan begroot. Lagere afschrijvingen worden voor een deel veroorzaakt door het realiseren van investeringen tegen minder kosten dan begroot (indicatief € 100.000). Het overige verschil ontstaat als gevolg van het vertraagd realiseren van investeringen ten opzichte van de begroting 2017.

Hoe verlopen de projecten?

Figuur 15: voortgang projecten waterketen t.o.v. kredietaanvraag

Projecten - Waterketen	Tijd	Geld	Scope	Capac.	Risico	Toelichting
Bestuursrapportage 2017-2						
Vorbereiding biogasveiligheid RWZI Echten						1)
Voorgaande bestuursrapportages						
Vervangen afsluiters en betonrep RWZI Zwolle						2)

Voorbereiding biogasveiligheid RWZI Echten - Het ontwerp met verbetermaatregelen is nu grotendeels gereed en is onderworpen aan een HAZOP (Hazard and Operability Analysis). Er zijn nog enkele issues die meer tijd vragen. In verband met complexiteit van de installatie, hebben een aantal discussies meer tijd in beslag genomen dan voorzien. Naar verwachting wordt het realisatiekrediet in de december 2017 aangevraagd. Uiteindelijke realisatie van het project is mede afhankelijk van o.a. de voortgang van het project Zwolle. I.v.m. de werking van slib van Echten / Kampen heeft het de voorkeur dat de SOI Zwolle volledig in bedrijf is. (zie ook de toelichting op de uitvoering SOI Echten)

Vervangen afsluiters en betonreparatie RWZI Zwolle

De kosten van dit project zijn hoger dan verwacht, omdat het meerwerk groter is dan binnen de post onvoorzien kan worden opgevangen. Het was noodzakelijk 2 afsluiters te vervangen; wat pas gedurende het uitvoeren van het onderhoud bekend werd (omdat afsluiters tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden geïnspecteerd kunnen worden).

Worden alle (voorgenomen) projecten gerealiseerd?

Figuur 16: prognose onderuitputting kasstromen in 2017 - waterketen

Nr. investering	Omschrijving voorgenomen investering	Vershil kasstroom t.o.v. begroting
3C144/145	SOI-Echten; aanpassingen gasveiligheid	650.000
3C2	Veiligheidsmaatregelen biogasinstallatie Meppel	400.000
3B351	RWZI Genemuiden; Indikcentrifuge vervangen door bandindikker; voorbereiding en realisatie W	350.000
3B358	RWZI Olst; Indikcentrifuge vervangen door bandindikker; voorbereiding en reasli	350.000
Diverse	Investeringen kleiner dan €250.000	2.269.000
Lopend	Voorgenomen investeringen waar krediet voor is gevraagd	3.499.000
	Totaal	7.518.000

Uitleg bij investering > 250.000

SOI-Echten – Dit betreft de uitvoering van gasveiligheidsmaatregelen naar aanleiding van de lopende voorbereiding. Naar aanleiding van de biogasexplosie op de RWZI Raalte in 2012 is de veiligheidsnorm voor biogasinstallaties aangescherpt en hebben de voormalige waterschappen Reest & Wieden en WGS projecten uitgevoerd om de veiligheid van biogasinstallaties op een hoger niveau te krijgen. De vertaling van de veiligheidsnorm naar maatregelen is niet voor elk waterschap gelijk geweest. Na de fusie is het veiligheidsbeleid van beide waterschappen geharmoniseerd en is aanpassing van de biogasinstallatie Echten nodig. Oorspronkelijk was € 650.000 aan maatregelen ingeschat (opgenomen in de begroting 2017). Tijdens de voorbereiding blijkt de omvang van maatregelen aanzienlijk meer te zijn om de installatie op gelijk niveau te krijgen en te laten voldoen aan de norm. Het voorbereidingstraject heeft hierdoor ½ jaar langer geduurd en de realisatie wordt nu geraamd op € 1.600.000. Dit is verwerkt in de begroting 2018.

Veiligheidsmaatregelen biogasveiligheidsinstallatie Meppel – Navolgend op de begroting is vastgesteld, dat deze slibgisting mogelijk niet noodzakelijk is voor ons primair proces. Daarom is ervoor gekozen om niet te starten met de projectvoorbereiding, maar om een alternatievenstudie te doen m.b.t. het behouden, buiten gebruik stellen of overdragen van de slibgisting.

RWZI Olst / RWZI Genemuiden - De voorbereiding van deze projecten is gestart en wordt naar gestreefd om in december 2017 de kredietaanvraag aan uw bestuur aan te bieden. De uitvoering zal daarna starten. De doorlooptijd van de voorbereiding is onderschat (technische complexiteit), waardoor de uitvoering 3 maanden later start dan oorspronkelijk beoogd.

3.7 Programma Maatschappij & Organisatie

Onze centrale ambitie is om verder in verbinding te zijn met de samenleving in het landelijk en stedelijk gebied en een herkenbare en betrouwbare partner te zijn voor inwoners, medeoverheden, maatschappelijke instanties en bedrijven. Het waterschap dient te beschikken over een 'profiel' van hoge externe gerichtheid in combinatie met een gewaardeerde maatschappelijke positie. Dat heeft consequenties voor de werkwijze van de medewerkers van het waterschap en ook voor bestuurders. Veel wat er in dit programma speelt heeft relatie met de ambtelijke en de bestuurlijke organisatie van het waterschap.

Vijf organisatiekenmerken vinden we essentieel voor een goede taakuitoefening: bedrijfszekerheid, vakbekwaamheid, omgevingsbewustzijn, samenwerkingsgerichtheid en maatschappelijk verantwoordelijk. De ambities/doelstellingen zijn geordend volgens deze kenmerken.

Wat hebben we gedaan?

Binnen het programma maatschappij en organisatie is een breed spectrum van activiteiten opgepakt. Enkele springen er in het oog:

- Er is volop aandacht geweest voor onze calamiteitenorganisatie: De crisisplannen zijn door het dagelijks bestuur vastgesteld. Ook is er door de organisatie geoefend met diverse scenario's i.c.m. het nieuwe informatiesysteem voor netcentrisch werken met onze partners. Eind september heeft samen met onze crisispartners – waterschappen, veiligheidsregio's, gemeenten, defensie - de grootschalige crisisoefening "Deining en Doorbraak" plaatsgevonden. De oefening wordt zowel op samenwerkingsniveau als op waterschapsniveau geëvalueerd.
- In januari is het kader DuurzaamDoen vastgesteld, waarin ambities geformuleerd zijn t.a.v. energieneutraliteit, hergebruik van grondstoffen/circulaire economie en duurzaam inclusief werken. In de afgelopen periode zijn concrete alternatieven geselecteerd om te kunnen voldoen aan onze duurzaamheidsdoelstellingen.
- Geïnitieerd door de landelijke overheid; dienen we naar onze omgeving op eenvoudige wijze openheid van zaken te geven via het beschikbaar stellen van informatie. Alle informatie in ons archiefsysteem, zoals bijvoorbeeld vergunningen, aankopen/verkoop van grond en beleidsstukken, behoren we digitaal beschikbaar te stellen. Het archiefmateriaal (documenten) dat in aanmerking komt voor openbaarmaking, is geselecteerd en staat (technisch) gereed voor openbaarmaking.

Doen we wat is afgesproken?

Van de 24 doelstellingen die er geformuleerd zijn voor 2017 ("wanneer zijn we tevreden") liggen er 23 op koers om gerealiseerd te worden, 1 doelstelling zal naar verwachting niet gerealiseerd worden.

Figuur 17: prognose onderuitputting kasstromen in 2017 - waterketen

Ambitie	Begr nr	Wanneer tevreden (doelstelling)	Indicator
Samenwerkingsgericht	5.2.4.c	Op basis van uitgevoerde stakeholderonderzoek in 2015 wordt verdiepend onderzoek gedaan naar belangen stakeholders t.b.v. positionering van WDODelta in verbinding met de omgeving.	

Op basis van uitgevoerde stakeholderonderzoek in 2015 wordt verdiepend onderzoek gedaan naar belangen stakeholders t.b.v. positionering van WDODelta in verbinding met de omgeving – Er is besloten om geen afzonderlijk extern stakeholdersonderzoek uit te voeren. Eind 2017/begin 2018 wordt namelijk een tweede fusiemonitor uitgevoerd. In deze tweede monitoringsronde zullen externe stakeholders actief betrokken worden.

Gaat het meer of minder kosten?

Figuur 18: financiële afwijkingen M&O

Financieel perspectief	2017	U/N	I/S
<i>bedragen x €1000</i>			
Begroting lasten 2017	28.458		
<i>Bestuursrapportage 2017-2</i>			
Personeelslasten: sociale lasten en premies	-590	N	I/S
G&D: Duurzaam doen	-250	N	I
G&D: BTW verrekening voorgaande jaren	150	U	I
G&D: ICT dienstverlening	-170	N	S
G&D: telefonie	-50	N	I
G&D: opleidingen en trainingen	200	U	S
G&D: kosten voorziening in vacatures	-80	N	S
G&D: onderhoud software	-50	N	S
G&D: opbrengst overhead	300	U	S
G&D: opbrengst externe bureau's	110	U	I/S
G&D: rentedoorbelasting grondbank	-80	N	S
G&D: extrapolatie bestedingen	625	U	S
G&D: overige goederen en diensten	230	U	I/S
Kapitaallasten	220	U	
Indicatie lasten 2017	27.893		
Mutatie t.o.v. Begroting	565	U	

Toelichting

Personeelslasten

De hogere exploitatiekosten ten aanzien van personeel, ontstaat doordat er minder uren aan projecten worden besteed dan begroot. Dit is een logische gevolg van het realiseren van een lagere kasstroom (starten van minder projecten). De kosten worden in eens ten laste gebracht van het financieel resultaat 2017, in plaats van deze te verantwoorden in navolgende jaren (via de afschrijvingen). Daarnaast is in de begroting 2017 uitgegaan van een - naar nu blijkt - te optimistisch volume te activeren uren per medewerker (1600 uren). Tot slot heeft het toekomstbestendig maken van de werkwijze ten aanzien van projecten (introduceren van de IPM-teams) de nodige inzet gevergd, waarvan de revenuen in de toekomst liggen.

Goederen en Diensten

Duurzaam Doen - Uw bestuur heeft in aanvulling op de begroting 2017 een bedrag van € 250.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar duurzaamheidsmaatregelen. Deze middelen worden naar verwachting aangewend. Onder andere voor het verkennen van business-cases en het aanstellen van een (externe) coördinator.

BTW verrekening voorgaande jaren - Met de fiscus is tot overeenstemming gekomen over de wijze waarop de BTW pro-rata regeling wordt toegepast over de boekjaren 2010 tot en met 2013 van het voormalig waterschap Groot Salland. Naar verwachting wordt in totaal € 150.000 van de fiscus in 2017 ontvangen. In de begroting 2018 zijn verwachte inkomsten opgenomen voor de boekjaren t/m 2016.

Telefonie - De overschrijding van het budget heeft te maken met de T-mobile migratie en de relatief hoge telefoonkosten van Vodafone. Op begrotingsbasis is er rekening gehouden met het eerder overstappen van provider dan feitelijk gerealiseerd. Daarnaast was het ten behoeve van de overstap noodzakelijk om enkele onvoorziene aanpassingen aan de hardware te plegen.

Opleidingen en trainingen - Het budget voor opleiding en organisatieontwikkeling bestaat uit twee componenten: het organisatie brede budget dat hiervoor verplicht (volgens de SAW) ter beschikking wordt gesteld is 400.000,- op jaarbasis. Er was hiervoor € 600.000,- begroot. Hiervan is in de eerste bestuursrapportage aangegeven dat hiervan € 200.000,- in mindering moet worden gebracht. Daarnaast reserveren we jaarlijks PBB-budget voor medewerkers (€ 5.000,- per medewerker voor de duur van vijf jaar). Dit jaar betekent dit een voorziening van € 573.000,-.

Kosten voorziening in vacatures - De verwachting is dat er voor "kosten in voorziening van vacatures" € 85.000 meer uitgegeven gaat worden dan geraamd. De stijging komt door het hoge aantal vacatures welke er zijn, mede i.v.m. het HWBP (advertentiekosten). Het alleen wegzetten van vacatures via online kanalen/sociale media levert niet voldoende respons op. De overschrijding is € 35.000 hoger dan bij de eerste bestuursrapportage werd verwacht.

Onderhoud software - De licentiekosten van de applicaties t.b.v. GIS komen structureel boven de begroting uit vanwege, als gevolg van het niet juist begroten van de kosten in navolging van de fusie. De kosten worden op begrotingsbasis gelijk verondersteld aan de gecombineerde kosten van de twee rechtsvoorgangers. Feitelijk blijken de kosten (beperkt) hoger.

Opbrengst overhead - Als gevolg van de verdere intensivering van het HWBP kan een groter deel van de overhead worden doorbelast aan gesubsidieerde activiteiten. Logischerwijs neemt de overhead ook feitelijk iets toe als gevolg van meer personele inzet. Gezien de toenemende omvang van het HWBP zal de compensatie voor overheadkosten naar verwachting stijgen in de aankomende jaren.

Opdrachten externe bureau - Dit voordeel komt enerzijds tot stand, doordat budget voor het doorontwikkelen van de organisatie (afdeling projecten) in de eerste helft van 2017 niet is aangewend. De focus van de doorontwikkeling is vooral intern geweest. Daarnaast zijn er enkele werkzaamheden op het vlak van de bedrijfsvoering (om redenen van efficiency) uitgevoerd door ingehuurde krachten, waardoor externe advisering niet nodig is.

Rentedoorbelasting grondbank - Naar verwachting zal er minder rente aan de groundbank (gronden in bezit omwille van voorgenomen ontwikkelingen in het watersysteem) worden toegerekend, als gevolg van lagere gemiddelde rentekosten (rekenrente). Dit leidt tot een lagere dan begrote dekking van de feitelijke rentelasten.

Extrapolatie bestedingen - Zie financiële afwijkingen voor alle programma's

Overige goederen en diensten - Betreft een restsaldo van afwijkingen kleiner dan de rapportagegrens.

Kapitaallasten

Ten aanzien van de kapitaallasten ontstaat een voordeel van € 170.000 als gevolg van het plegen van minder afschrijvingen dan begroot. Lagere afschrijvingen worden voor een deel veroorzaakt door het realiseren van investeringen tegen minder kosten dan begroot (indicatief € 100.000, waaronder de lagere lasten voor het pand van WDO Delta). Het overige verschil ontstaat als gevolg van het vertraagd realiseren van (kleine) investeringen ten opzichte van de begroting 2017. Daarnaast leiden lagere rentekosten tot een voordeel van € 50.000 (zie financiële afwijkingen voor alle programma's).

Hoe verlopen de projecten?

Figuur 19: voortgang projecten M&O t.o.v. kredietaanvraag

Projecten - Maatschappij & Organisatie	Tijd	Geld	Scope	Capac.	Risico
Er worden geen afwijkingen verwacht					

Worden alle (voorgenomen) projecten gerealiseerd?

Figuur 20: prognose onderuitputting kasstromen in 2017 - M&O

Nr. investering	Omschrijving voorgenomen investering	Verschil kasstroom t.o.v. begroting
4B454	Crisisbesteding maken processen (i.c.m. interreg subsidie)	250.000
Diverse	Overige investeringen < 250.000	755.000
Lopend	Voorgenomen investeringen waar krediet voor is aangevraagd	50.000
	Totaal	1.055.000

Uitleg bij investering > € 250.000

Crisisbestendig maken processen – deze voorgenomen investering zag op het verder crisisbestendig maken van ons kantoorpand (bijv. het op een alternatieve manier laten binnenkomen van NUTS voorzieningen of het aanbrengen van reserve- voorzieningen). Dit betreft gewenste maatregelen, die niet per definitie noodzakelijk zijn voor onze bedrijfsvoering. Het opnemen van deze bestedingen in de begroting was noodzakelijk om subsidie te kunnen verkrijgen. Normaliter zou voorafgaand aan het programmeren van een dergelijke investeringen eerst planvorming plaatsvinden. De verwachte subsidie wordt niet ontvangen. De voorgenomen investering komt te vervallen.

4. BELASTINGOPBRENGSTEN EN RESERVEVORMING

4.1 Belastingopbrengsten

De prognose voor de belastingopbrengsten over 2017 en het verloop van heffing en inning over voorgaande jaren, is gebaseerd op de eerste voortgangsrapportage 2017 van GBLT.

Zuiveringslasten

Voor de begroting 2017 is het aantal ve's in vergelijking met het jaar daarvoor naar beneden bijgesteld. Naar verwachting zal de opbrengst voor 2017 per saldo licht achterblijven bij de begroting; wat leidt tot een verschil van € 175.000 (0,4%). Hierbinnen laat het onderdeel woonruimten een voordeel zien van +0,5%; de opbrengst voor bedrijfsruimten blijft binnen dit totaal met 0,9% achter. Dit laatste wordt veroorzaakt doordat de meetbedrijven minder vervuild afvalwater zijn gaan lozen.

In de jaarrekening 2016 was rekening gehouden met een bedrag voor nog op te leggen aanslagen over 2016 en voorgaande jaren. Naar verwachting zal voor ca. € 132.000 meer worden opgelegd. In de jaarrekening 2016 was daarnaast rekening gehouden met kwijtschelding over 2016 en voorgaande jaren. Naar verwachting zal ca. € 42.000 meer worden kwijtgescholden. De verwachte kosten voor kwijtschelding 2017 en de anti-afhaak regeling komen nagenoeg overeen met de begroting.

Watersysteemheffing

Voor deze taak is in de begroting 2017 het aantal heffingseenheden in vergelijking met het jaar daarvoor naar beneden bijgesteld. De prognose laat zien dat dit op bepaalde onderdelen iets te pessimistisch is geweest. Naar verwachting zal de opbrengst € 801.000 hoger zijn (+1,1%). Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door een groter aantal ingezetenen dan waar in de begroting van was uitgegaan.

In de jaarrekening 2016 was rekening gehouden met een bedrag voor nog op te leggen aanslagen over 2016 en voorgaande jaren. Naar verwachting zal voor € 166.000 minder worden opgelegd. Met uitzondering van de verontreinigingsheffing komen alle categorieën belastingplichtigen nu iets lager uit. In de jaarrekening 2016 was daarnaast rekening gehouden met kwijtschelding over 2016 en voorgaande jaren. Naar verwachting zal € 38.000 meer worden kwijtgescholden. De verwachte kosten voor kwijtschelding 2017 komen nagenoeg overeen met de begroting.

Oninbaar

Het verwachte nadeel voor oninbaar zal eind 2017 naar verwachting uitkomen op € 615.000. Dit nadeel is gelijkelijk verdeeld over de beide waterschapstaken. In de begroting 2017 is voor beide taken samen € 200.000 opgenomen voor oninbaar. In de jaarrekening 2016 is een voorziening opgenomen van afgerond € 658.000; er is dus € 858.000 'voorzien' voor oninbaar.

Bij het opstellen van de jaarcijfers over de belastingheffing en inning heeft GBLT een voorstel voor deze voorziening gedaan. Tot en met 2015 werd zo'n voorstel berekend op basis van de ouderdom van de nog openstaande aanslagen. In 2016 is door GBLT - in afstemming met de accountant - een methode ontwikkeld gebaseerd op een risico inschatting ten aanzien van de mate van incassering van de vorderingen. Deze systematiek voor het debiteurensaldo is op basis van een statisch-dynamische boordeling van de fase waarin de vordering zich bevindt. Mede door het wegwerken van achterstanden in de dwanginvordering blijkt nu dat de risicopercentages bij de jaarrapportage te optimistisch zijn ingeschat. Door GBLT is berekend dat er een voorziening moet zijn van € 1.473.000; er is € 858.000 voorzien, derhalve is er sprake van een verwacht nadeel van € 615.000. Ten aanzien van oninbaarheid en rente wordt (op pagina 5) een nadeel verwacht van € 364.000. Het verschil tussen de het verwachte nadeel en het nadeel m.b.t. oninbaar verklaringen (€ 615.000) wordt verklaard door (€ 251.000) het toerekenen van meer rente aan het eigen vermogen dan begroot. Dit als gevolg van een hoger eigen vermogen.

Figuur 21: verwachte afwijkingen belastingopbrengsten (incl. kwijtscheldingen)

Belastingopbrengsten Zuiveringsbeheer

Omschrijving	Berg aantal ve	Prog aantal ve	Berg opbrengst	Prog opbrengst	verschil
Woonruimten 2017	593.500	597.700	32.031.195	32.257.869	226.674
Bedrijfsruimten 2017	228.300	220.800	12.321.351	11.916.576	-404.775
Afrondingsverschillen			-3.603		
Totaal	821.800	818.500	44.348.943	44.174.445	-174.498

Voorgaande jaren			Insch jaarrek 2016	Insch jaarrek 2017	verschil
Huishoudens 2016 + vg			630.800	510.500	-120.300
Bedrijven 2016(+ vg)			-269.400	-16.800	252.600
Totaal			361.400	493.700	132.300

	Berg aantal ve	Prog aantal ve	Berg kosten	Prog kosten	verschil
Kwijtschelding zuiveringsheffing	24.300	24.500	1.311.471	1.322.265	10.794
			1.311.471	1.322.265	10.794

Netto taak zuiveringsbeheer incl voorgaande jaren			43.398.872	43.345.880	-52.992
Totaal saldo opbrengsten zuiveringsbeheer incl. kwijtscheldingen voorgaande jaren en anti -afhaak					-82.492

Belastingopbrengsten Watersysteemheffing

Omschrijving	Begroot aantal	Prognose aantal	Begr opbrengst	Prog opbrengst	verschil
Ingezetenen 2017	247.400	253.500	25.833.508	26.470.470	636.962
Gebouwd bidijks 2017	65.668	65.778	32.965.336	33.020.556	55.220
Gebouwd budijks 2017	523	523	65.637	65.637	0
Ongebouwd bidijks 2017	143.700	145.000	10.777.500	10.875.000	97.500
Ongebouwd buitendijks 2017	3.600	3.800	67.500	71.250	3.750
Ongebouwd wegen bidijks 2017	9.600	9.600	1.439.904	1.439.904	0
Ongebouwd wegen budijks 2017	100	100	3.750	3.750	0
Ongebouwd natuur 2017	57.000	54.600	252.510	241.878	-10.632
Verontreinigingsheffing 2017	2.000	2.700	107.940	145.719	37.779
Afrondingsverschillen			19.840		-19.840
Totaal			71.533.425	72.334.164	800.739

Voorgaande jaren			Insch jaarrek 2016	Insch jaarrek 2017	verschil
Ingezetenen vg			185.100	183.000	-2.100
Gebouwd vg			32.000	-18.000	-50.000
Ongebouwd bidij vg			53.900	16.000	-37.900
Natuurterreinen vg			300	0	-300
Verontreinigingsheffing vg			1.500	2.000	500
Ingezetenen 2016			440.700	416.800	-23.900
Gebouwd 2016			101.000	76.200	-24.800
Ongebouwd bidij 2016			200.000	113.100	-86.900
Ongebouwd budij 2016			1.000	-700	-1.700
Ongebouwd wegen 2016			28.100	11.000	-17.100
Natuurterreinen 2016			5.100	2.500	-2.600
Verontreinigingsheffing 2016			10.000	90.800	80.800
Totaal			1.058.700	892.700	-166.000

	Berg aantal ve	Prog aantal ve	Berg opbrengst	Prog opbrengst	verschil
Woonruimten 2017	12.300	12.500	1.284.366	1.305.250	20.884
			1.284.366	1.305.250	20.884

Netto taak watersysteembeheer incl voorgaande jaren	71.307.759	71.921.614	613.855
Totaal saldo opbrengsten watersysteembeheer incl. kwijtschelding voorgaande jaren			576.055

Kwijtschelding voorgaande jaren	Berg opbrengst	Prog opbrengst	verschil
Zuiveringsbeheer	54500	96000	41.500
Watersysteembeheer	40500	78300	37.800
	95.000	174.300	79.300

In de jaarrekening 2016 is een voorziening voorgesteld van €95.000

Anti afhaakregeling	begrote kosten	prognose kosten	verschil
Zuiveringsbeheer	300.000	288.000	-12.000

4.2 Reservevorming / Post Onvoorzien

In hoofdstuk 3 (paragraaf 3.3 t/m 3.6) is per programma een verwachting van de lasten getoond. Deze worden onderstaand gepresenteerd onder de noemer "verwachte lasten per programma". In hoofdstuk 4 (paragraaf 4.1) is een prognose afgegeven voor de baten/belastingopbrengsten per taak. Deze worden onderstaand gepresenteerd als "baten (belastingen)".

Wanneer deze cijfers als uitgangspunt wordt gehanteerd voor de verwacht ontwikkeling van de reserves, leidt dit tot een verwachte toename van de reserves met respectievelijk € 1,8 mln. (watersysteem) en € 1,0 mln. (waterketen). Op begrotingsbasis werd uitgegaan van een onttrekking van € 4,3 mln. (watersysteem) en een onttrekking van € 0,7 mln. (waterketen).

Figuur 22: verwacht resultaat en ontwikkeling reserves

Verwachte lasten per programma (bedragen x €1 mln.)					
Lasten	Veiligheid	Watersysteem	Waterketen	M&O	Totaal
Begroting	11,79	44,84	33,08	28,46	118,16
Verwachting	11,10	40,28	31,23	27,89	110,50
Mutatielasten	0,69	4,56	1,85	0,56	7,66

Verwachte lasten per programma (bedragen x €1 mln.)				
Lasten	Watersysteembeheer	Zuiveringsbeheer	Onvoorzien	Totaal
Begroting	74,59	43,58	0,20	118,36
Verwachting	68,98	41,52	0,20	110,70
Mutatielasten	5,61	2,05	0,00	7,66

Baten (Belastingen)	Watersysteembeheer	Zuiveringsbeheer	Oninb/Rente	Totaal
Begroting	70,25	43,04	0,05	113,34
Verwachting	70,83	42,96	-0,31	113,47
Mutatielasten	0,58	-0,08	-0,36	0,13

Resultaat	Watersysteembeheer	Zuiveringsbeheer	Saldo	Totaal
Begroting	-4,34	-0,54	-0,15	-5,03
Verwachting	1,84	1,43	-0,51	2,76
Mutatielasten	6,18	1,97	-0,36	7,79

De programma overstijgende post "Onvoorzien" (begroot € 0,2 mln.) is bedoeld voor bijzondere, niet gebudgetteerde kosten. Het DB beheert deze post. Tot en met september is er voor 55% aanspraak gedaan op deze post (evenals t.a.v. de eerste bestuursrapportage). De post onvoorzien is niet als voordeel meegenomen in de lastenanalyse.

5. PARAGRAFEN

5.1 MOR meldingen lopende investeringen

De MOR (Maximale overschrijdingsruimte) is afhankelijk van de omvang van het bruto-krediet en is vastgesteld en gedocumenteerd in het Delegatiebesluit en het Mandateringsbesluit. Voor projecten tot € 1 mln. is de MOR 10% en voor projecten vanaf € 1 mln. euro is de MOR 5%. Projecten die in de MOR zitten zijn in onderstaande tabel oranje gekleurd, projecten die over de MOR heen gaan zijn in de tabel rood gekleurd. Dit laatste geldt voor 3 van de onderstaande 5 projecten.

Voor de projecten waar de MOR wordt overschreden, wordt een begrotingswijziging van het AB gevraagd. De toename van het kredietvolume kan echter volledig worden opgevangen met overschotten ten aanzien van overige investeringen binnen hetzelfde programma (bijv. grondverwerving Olst – Wesepe, of Systeemherstel Reestdal).

Figuur 23: projecten in of buiten de MOR

Project (omschrijving)	Progr	Bruto Krediet	MOR bedrag	MOR%	MOR max
Uitv. maatr. afk dlgebied Streukelerzl / Galgenrak	2	210.000	16.000	8%	10%
WOM Urb en real. gest. waterbrg Panjerd-Veeningen	2	2.870.000	257.000	9%	5%
WOM-54 Verb. watersysteem Nijeveen Kolderveen civ	2	515.000	41.000	8%	10%
Waterbodemsanering Achtergracht + Thorbeckegracht	2	5.748.000	581.000	10%	5%
Vervangen afsluiters en betonrep RWZI Zwolle	2	70.000	33.000	47%	10%

5.2 Begrotingswijzigingen

Het algemeen bestuur wordt verzocht

- Het krediet "WOM Vrb en real. gest. waterbrg Panjerd-Veeningen" met 257.000 te verhogen.
- Het krediet "Waterbodemsanering Achtergracht + Thorbeckegracht" met 581.000 te verhogen.
- Het krediet "Vervangen afsluiters en betonrep RWZI Zwolle" met 33.000 te verhogen.

5.3 Gereed gemelde en af te sluiten projecten

Het AB heeft diverse kredieten beschikbaar gesteld. Over deze kredieten wordt periodiek verantwoording afgelegd via de bestuursrapportages. Wanneer een object (fysiek) gereed is, kan deze in exploitatie worden genomen. Dit betekent dat in het navolgend jaar wordt gestart met afschrijven. Daarnaast zijn er projecten die helemaal (financieel) afgesloten kunnen worden.

Figuur 24: gereed gemelde en af te sluiten projecten

Gereedgemelde projecten	Af te sluiten projecten
16009 Uitstroombuizen gemaal Stroink	15023 RvdR Deventer
16017 Zuidwolde Noord Beneden Egge Blok Oost	15024 Cond. werkzaamheden Deventer
16031 WOM Drie vispassages Oude Diep	15025 Informatievoorziening beheerregister waterveiligheid
16037 Voorbereiding gemaal Wetering, fase 3 Scheerwolde	16006 WOM-16-watervverbetering Scheerwolde fase 1
16042 Aanleg Nevengeul Vilsteren	16007 WOM-37-Beekherstel Middenloop Vledder Aa
16043 MHW verlagende maatregelen Vechterweerd	16009 Uitstroombuizen gemaal Stroink
16057 Planv. nwgemaal de Vecht, onderz.sturingssysteem	16024 Revisie peilregulerende kunstwerken wt b en el
16117 Vb krediet groot onderhoud stuw Vilsteren en Vecht	16034 Revisie peilregulerende kunstwerken civ en wt b
16119 Ruimte voor de Vecht; verbreding brug Vechterweerd	16037 Voorbereiding gemaal Wetering, fase 3 Scheerwolde
17010 Aanpassen persleiding Fort-Veeningen	16042 Aanleg Nevengeul Vilsteren
18004 Energieplan 2013-2016	16043 MHW verlagende maatregelen Vechterweerd
18017 Vervangen geluidwerende deuren RWZI Zwolle	16049 Uitv. waterberging Veldhoekerweg (WL Kolkwetering)
18025 Aanpassen WKK RWZI Deventer alg	16051 Wateropgave Wesepe
18028 Vervangen afsluiters en betonrep RWZI Zwolle	16052 4e Projectplan landinrichting Olst-Wesepe
19008 Herstellen opstelpunt/betonplaatslibcontainers	16057 Planv. nwgemaal de Vecht, onderz. sturingssysteem
5013 Bijdrage stedelijk water Franciscushof Raalte	16062 Vervanging pomp gemaal Herfte
	16066 Bouwku. renovatie bedrijfsgebouw gemaal Ankersmit
	16090 Uitvoering Ramelerwaterleiding
	16101 Overdracht B&O bestaand stedelijk water Staphorst
	16117 Vb krediet groot onderhou stuw Vilsteren en Vecht
	17008 PL Koekange-Echten
	18001 RWZI Echten, Anammox (civ)
	18004 Energieplan 2013-2016
	18015 Aanpassen beluchttingsinstallatie RWZI Zwolle
	18028 Vervangen afsluiters en betonrep RWZI Zwolle
	19001 SOI Echten, bouw slibgisting (civ)
	19008 Herstellen opstelpunt/betonplaatslincontainers
	2007 Uitv. maatr. afk dgebied Streukelerz / Galgenrak
	23003 ICT migratie
	23004 Migratie applicaties
	23005 ICT infrastructuur hoofdkantoor
	5013 Bijdrage stedelijk water Franciscushof Raalte

6. BIJLAGE: EDUCATIE ACTIVITEITEN

De doelen uit het actieplan educatie zullen naar verwachting dit jaar gerealiseerd worden. Naast het geven van gastlessen investeren we ook in docentstages en sluiten we aan bij initiatieven vanuit partners (bijvoorbeeld in het Vechtdal). Vanuit educatie zoeken we ook de verbinding met Klimaat Actieve Stad. In juli is een watertafel aangeschaft voor het verzorgen van belevenisonderwijs. Met behulp van de watertafel wordt uitgelegd hoe de stad en omgeving klimaat actief kan worden ingericht. De watertafel wordt ingezet tijdens lessen op scholen en bij evenementen.

- We geven thema gerichte gastlessen. Tijdens de week van de exoten (mei) zijn gastlessen gegeven aan ongeveer 50 MBO studenten van de opleidingen Bos en Natuur en Sportvisserij.
- Tijdens het theaterspektakel Operatie IJssellinie is een educatief traject ingezet, waarbij gedurende een week ongeveer 350 leerlingen van de basisscholen uit Olst en omgeving voorlichting kregen over waterveiligheid (leggen van zandzakken).
- Er zijn 3 MBO trainees geworven voor de afdelingen Beheer watersysteem en dijken en Beheer waterketen.
- Ook hebben we in juli meegedaan aan de Veiligheidsdag van de regio IJsselland in Steenwijk. Daar is toegelicht wat er allemaal bij waterveiligheid komt kijken (inzet watertafel, materieel, muskusrattenbestrijding, en waterpolitie).
- Op 9 juni vond het Jeugdwatercongres plaats in Assen. Ruim 120 leerlingen namen deel aan dit congres. Vanuit WDODelta namen drie klassen van drie Drentse scholen deel.
- In juni zijn we gestart met het Leerp pad water (gastlessen voor het Voortgezetonderwijs en MBO). In de periode juni tot en met september hebben 350 leerlingen uit ons werkgebied deelgenomen aan de lessen.
- Het jeugdwaterschap heeft een ontwikkeling doorgemaakt. Er worden niet alleen bedrijfsbezoeken afgelegd, maar ook adviezen geschreven en filmpjes gemaakt.
- We hebben aan verschillende evenementen deelgenomen (o.a. de week van ons water & Nationale Molen- en gemalen dag)
- Rondom het project Ruimte voor de Rivier Zwolle heeft beeldend kunstenaar Wilma Wilbrink gastlessen verzorgd voor leerlingen uit het primair onderwijs. Dit deed ze in opdracht van de provincie Overijssel en waterschap Drents Overijsselse Delta. De uiteindelijke kunstwerkjes zijn tentoongesteld in het provinciehuis.

